

Des de fa ja deu anys, milers de nins de Balears tenen l'oportunitat de descobrir un món que no saltres, pel fet de ser illencs, tenim ben a prop, però molt sovint desconeixem. L'Aula de la Mar és un lloc de visita de les escoles, tant per als més petits com per als grans, allà on els mostren les plantes i els animals més comuns a la Mediterrània que envolta l'arxipèlag i on els ensenyen a respectar-los i a ajudar-los per a la seva supervivència. És un projecte de la Conselleria de Medi Am-

situada al primer pis del Club Nàutic de s'Arenal, quan li demanàrem si els al·lots i al·lotes mallorquins coneixen suficientment les qüestions relacionades amb la mar. "Hi ha molts de nins que amb sis o set anys distingeixen perfectament alguns tipus de peixos, perquè el seu pare o el seu padri és pescador i l'ha tret a pescar amb la barca -afegeix Joan Oliver-, però n'hi ha d'altres que no tenen massa coneixements".

L'Aula rep només visites programades d'escoles, d'alumnes d'entre tres i de vuit anys, o, sobretot quan hi ha vacances, de grups d'esplai o d'altres col·lectius de joves. Normalment, són col·legis de Mallorca, perquè, en el cas de Menorca, Eivissa i Formentera, s'ha dissenyat una "aula mòbil", amb continguts similars als que hi ha a s'Arenal, que passa una temporada a cada illa. El proper any, serà a Menorca.

El projecte compleix enguany deu anys, perquè, com recorda

ara depèn directament de la de Medi Ambient. Hi sol haver entre cent i cent cinquanta visites cada any, això suposa devers sis mil nins i joves. Normalment, no s'admet més que la visita de dues classes cada dia per poder atendre millor els escolars. Hi ha un o dos monitors que els acompanyen i els donen totes les explicacions. El fet que pràcticament hi hagi escoles programades cada dia, explica Joan Oliver, i que quan no n'hi ha, s'hagi de fer feina en el manteniment de l'Aula, impedeix que es pugui atendre la gent que hi va per lliure.

PER COMENÇAR, UN PASSEIG AMB BARCA

L'objectiu de l'Aula "és donar a conèixer els temes de la mar i els problemes mediambientals que l'envolten. És un projecte d'educació mediambiental", afirma el seu director. Les visites comencen a les nou i mitja del matí i

La mar, un món per descobrir

Maria Ferrer

bient del Govern de les Illes Balears, que cada any, aprofita les vacances d'estiu, per afegir noves fórmules didàctiques i origi-

nals per apropar els nins i els joves a la mar.

"Hi ha de tot, i és molt difícil de generalitzar", ens explica Joan Oliver, director de l'Aula de la Mar,

perfectament el seu responsable des de llavors, Joan Oliver, començà el mes de maig del 1989, per iniciativa de l'aleshores Conselleria d'Obres Públiques, encara que

acaben devers la una de la tarda. Quan arriben, donen als més petits un quadern on hi ha una explicació de cada una de les passes del recorregut i preguntes i

dibuixos que els motivaran i despertaran la seva curiositat. Per als joves d'ESO, hi ha també un altre quadern, més indicat per al seu nivell de coneixements.

En els dos casos la visita comença amb un passeig amb barca, una *golondrina* de les que tradicionalment duen els turistes a conèixer les costes de l'illa, però que, a primera hora del matí, serveix d'aula d'ensenyament del món marí. Els al·lots i les al·lotes poden veure, pels vidres de la barca, els fons de la mar i descobrir, potser per primer cop, les praderies de posidònia, una planta amb flors i fruits, exclusiva de la mar Mediterrània, que s'ha adaptat al medi marí. També aprenen que els fons d'arena, a poca profunditat, no són uniformes, sinó que presenten unes ondulacions, formades per l'acció de les ones sobre els grans d'arena. El passeig s'aprofita, així mateix, per conèixer els diferents tipus d'aus més comunes a la zona, com el corb marí, el falcó marí, el colom salvatge o la gavina de potes grogues.

Si fa mal temps per sortir en barca, se'n duen els al·lots a visitar la caleta de Son Verí, prop del Club Nàutic, on s'analitzen les res-

Una manera divertida d'aprendre

Potser els millors exemples del sistema d'ensenyament de l'Aula de la Mar, didàctic però a la vegada entretingut, el trobam a la maqueta dels fons marins de l'arxipèlag o als ordinadors. A la primera, és molt curiosa la forma com, prement un botó, surt aigua d'un color diferent al fons que va a poc a poc omplint els buits, i deixa fora les quatre illes, com si fos la mar. Als ordinadors hi ha diferents tipus de jocs on es comproven els coneixements apresos durant la visita. Per exemple, hi ha un joc d'exploració que et fa reconèixer els tipus de peixos que viuen a la mar oberta, als fons de posidònia o als fons de roca. O bé coneixent primer els peixos, l'al·lot mateix ha de saber quin és el seu medi natural de vida. Els encerts van acompanyats per punts i les errades, per advertències sonores de l'ordinador.

Als quaderns que es donen en començar la visita, les explicacions van acompanyades per preguntes sobre la matèria: saps què és la posidònia?, per què no hi ha plantes terrestres just a la vorera de la platja?, com creus que poden viure els coralls sense moure's? o, per què creus que les holotúries tenen la pell tan gruixuda?, són algunes de les qüestions que es plantegen i a les quals els al·lots aprenen a respondre. A més, se'ls convida a fer i a identificar dibuixos sobre el que han vist.

tes d'animals i de plantes marines que han estat arrossegades durant els dies de temporal, així com gran quantitat de restes artificials i objectes construïts per l'home que han arribat a la mar i que han tornat a la costa. Entre

les restes vegetals hi hauria la mateixa posidònia, l'alga verda o roja i, entre els animals, les restes d'esponges, closques d'ericons de mar o de mol·luscs, plomes d'aus o mudes de crancs.

LA SALA D'AQUARIS

Un cop acabada la primera activitat, comença el recorregut per l'Aula de la Mar, on la primera parada és a la sala d'aquaris. S'hi poden veure fons de posidònia,

tub del qual costa pena treure'l. També es pot conèixer el peix roquer i els comportaments de camuflatge que tenen algunes espècies marines.

Just al costat dels aquaris hi ha un projector de diapositives

va omplint d'aigua i això fa que els monitors puguin explicar conceptes com els diferents nivells dels fons entre Mallorca i Menorca o Eivissa i Formentera, o el que va passar quan hi hagué les glaciacions. A un costat de la maqueta, hi ha l'anomenada *petita mar*, on es poden tocar animals vius com holotúries, estrelles de mar o crancs, però sense treure'ls de l'aigua.

Una altra de les activitats que ofereix el laboratori de l'Aula de la Mar és les lupes binoculars, que permeten observar amb detall diferents tipus d'arena de

platja, esquelets d'animals i diferents vegetals, com posidònia i algues.

Per acabar, la visita inclou també una passada pels ordinadors de l'aula, on hi ha interessants jocs que s'han preparat

específicament per ser-hi emprats. Amb uns sistemes de puntuació, els al·lots poden passar una estona ben divertida encertant les diferents preguntes relacionades amb el món marí que plantegen aquests programes.

L'EXPERIÈNCIA I L'APRENENTATGE

Joan Oliver creu que per als més petits, l'Aula de la Mar "no és tant aprendre com una experiència amb el món marí. Anar en barca, per exemple, per primera vegada, i fixar-se en coses que fins ara no veien, com les plantes que hi ha al fons o les restes d'animals i plantes de l'arena". En canvi, el fruit que la visita té per als joves és més "d'aprenentatge, com si

fos una pràctica de biologia", opina el director.

Un dels àmbits on s'ha ampliat la feina de l'Aula del Mar és al mateix professorat. Els monitors i Joan Oliver donen un o dos cursos cada any al Centre de Professors, sobre ensenyament

fons d'aigües somes, d'arena i de corall, davant dels quals els al·lots reben explicacions detallades. També es mostren tres exemples de comportaments marins. Un d'ells, que segons explica Joan Oliver té molt d'èxit, és l'aquari del pop, sovint amagat dins un

de diferents tipus de peixos i cloïsses que agrada, sobretot, als visitants més petits.

La segona part de l'Aula de la Mar és un laboratori on, en primer lloc, trobam una curiosa maqueta de les Illes i del seu fons marí, en relleu. La superfície es

del medi marí. "Explicam els problemes de la mar, sobretot, als professors de secundària i de batxillerat i als mestres dels més petits. Si ells ho aprenen, després tendran més fàcil d'apropar els coneixements de la mar als seus alumnes".

L'aula també ha fet, els darrers anys, cursets oberts a tothom, un projecte que vol continuar i ampliar en el futur i al qual assisteixen, sobretot, alumnes dels estudis universitaris de biologia. Així, s'han fet ja cursets sobre les espècies d'ocells marins o la posidònia. Altres activitats han estat la realització de tallers amb alumnes de secundària o de batxillerat, sobre el plàncton, per exemple, o l'experiència de la reproducció *in vitro* dels erions de mar.

Per a la propera temporada, l'Aula de la Mar prepara ja noves idees, com fa cada any. Una de les principals novetats serà incorporar una nova sala per als més petits, de tres a cinc anys.

Serà un lloc tancat, amb colors blaus i verds a les parets, on hi haurà jocs relacionats amb la mar.

"Bé, s'ha acabat la visita -podem llegir a la part final del quadern que acompanya el recorregut per l'Aula de la Mar. Si t'ha agradat, esperem que tornis una altra vegada, tindrem coses noves per a tu. Recorda que si reculls fauna marina, per observar-

la has de procurar deixar-la al mateix lloc on l'has trobada. Però és millor que només recullis restes sense vida, copinyes, etc. Esperam que, ara que coneixes millor la mar que ens envolta, siguis cada dia més respectuós amb tots els éssers vius i col·laboris activament en la seva conservació. Fins a la pròxima".

